

Wiodące zasady sieci EDMO

Europejskie Obserwatorium Mediów Cyfrowych (*European Digital Media Observatory*) to sieć konsorcjów, która skupia multidyscyplinarną i ponadnarodową społeczność niezależnych fact-checkerów, ekspertów w dziedzinie edukacji medialnej i badaczy, zaangażowanych w wykrywanie, ujawnianie i przeciwdziałanie dezinformacji. Jednocześnie EDMO tworzy podstaw epistemologicznych dla odpowiednich polityk, zwłaszcza w dziedzinie mediów, usług cyfrowych i powiązanych programów edukacyjnych. Sieć składa się z centralnej platformy EDMOeu, która łączy i koordynuje działania 14 krajowych lub regionalnych centrów w 27 krajach UE oraz w Norwegii, aby zapewnić ich jak najszerszy wpływ społeczny poprzez współpracę z organizacjami medialnymi, platformami internetowymi, lokalnymi ekspertami i decydentami.

Chociaż każdy członek sieci EDMO prowadzi swoje działania w pełni autonomicznie, zgodnie z określonymi warunkami ustanowionymi w ramach każdego konsorcjum, jednak wszyscy członkowie realizują wspólną misję, którą jest wspieranie głębszego zrozumienia i lepszego reagowania na dezinformację, zwłaszcza poprzez rozpowszechnianie wyników badań, testowanie konkretnych rozwiązań i wytwarzanie bardziej przejrzystego, godnego zaufania i odpornego ekosystemu informacyjnego. Realizując swoją misję, wszyscy członkowie sieci EDMO są zobowiązani do przestrzegania następujących zasad przewodnich:

1. Niezależność

Wszyscy członkowie sieci EDMO ustanowili struktury zarządzania, które chronią ich niezależność, w szczególności w odniesieniu do rządów, instytucji europejskich oraz publicznych lub prywatnych sponsorów. Wszyscy członkowie swobodnie wybierają tematy, którymi zamierzają się zająć, niezależnie od tego, czy chodzi o tematy badawcze, raporty fact-checkingowe czy działania w zakresie edukacji medialnej, zapewniając jednocześnie pluralistyczną, inkluzywną i otwartą platformę, która koncentruje się na wyzwaniach związanych z dezinformacją. Żaden zewnętrzny podmiot finansujący, publiczny lub prywatny, nie może wchodzić w skład organów decyzyjnych żadnego konsorcjum ani wpływać na jego procesy decyzyjne, w tym ustalanie priorytetów, metody pracy i wyniki. Komisja Europejska może uczestniczyć w takich organach jedynie w charakterze obserwatora w celu monitorowania właściwego wdrażania odpowiednich umów o finansowaniu; może również wymieniać informacje i przekazywać informacje zwrotne w celu zapewnienia zgodności z takimi umowami, nie naruszając jednak pełnej autonomii i swobody działania członków sieci.

2. Integralność

Organizacje partnerskie w ramach sieci EDMO zobowiązują się do przestrzegania uznanych standardów etycznych i zawodowych, takich jak *Europejski Kodeks postępowania w zakresie rzetelności badawczej* lub inne szczegółowe standardy mające zastosowanie do ich obszaru działalności (np. *Europejski kodeks standardów dla niezależnych organizacji fact-checkingowych* w ramach Europejskiej Sieci Standardów Fact-checkingu). Ponadto wszyscy członkowie Sieci EDMO są

zobowiązani do odpowiedniego zarządzania możliwymi konfliktami interesów w ramach swoich wewnętrznych procesów decyzyjnych. W tym celu każda osoba uczestnicząca w organach i/lub procesach decyzyjnych jest zobowiązana do ujawnienia istotnych interesów, które może mieć w sektorach/podsektorach ekosystemu informacyjnego, które mogą zagrozić jej niezależności; do powstrzymania się od udziału w działaniach, na które mogą mieć wpływ takie sprzeczne interesy; oraz do ustąpienia ze swojej roli, jeśli takie ryzyko wystąpi. W tym kontekście konflikt interesów odnosi się do sytuacji, w której bezstronność i obiektywność decyzji, opinii lub rekomendacji osoby biorącej udział w procesach decyzyjnych jest lub może być postrzegana jako zagrożona przez osobisty interes posiadany lub powierzony danej osobie. Istotne interesy osobiste mogą mieć charakter finansowy lub niefinansowy i mogą dotyczyć relacji osobistych lub rodzinnych albo też powiązań zawodowych, w tym byłego zatrudnienia lub nominacji oraz innych istotnych działań zewnętrznych.

3. Przejrzystość

Wszyscy członkowie sieci EDMO są zobowiązani do zachowania przejrzystości w odniesieniu do tożsamości organizacji wchodzących w skład konsorcjum i ich źródeł finansowania oraz zapewniają, że wyniki ich działań prowadzonych dla EDMO, czy to w zakresie badań, fact-checkingu, edukacji medialnej czy polityki, są publicznie dostępne.

4. Neutralność

W odniesieniu do swoich publikacji i inicjatyw publicznych, wszyscy członkowie sieci EDMO przestrzegają ścisłej polityki neutralności politycznej lub branżowej. Wybory tematyczne, podejścia metodologiczne, ustalenia i komunikaty, czy to w związku z badaniami, raportami fact-checkingowymi, działaniami w zakresie edukacji medialnej oraz analizami politycznymi, mają charakter bezpartyjny i mają służyć wyłącznie interesowi publicznemu.

5. Pluralizm

Sieć EDMO obejmuje znaczną liczbę uniwersytetów, ośrodków badawczych, newsroomów, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji zajmujących się edukacją medialną, z których każda realizuje własną linię redakcyjną, program badawczy i cele edukacyjne w pełnej autonomii. Co więcej, każdy członek sieci EDMO regularnie wymienia się treściami z innymi członkami w celu publikacji na własnej platformie, aby oferować różne perspektywy i wspierać wewnętrzny pluralizm w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

6. Różnorodność i inkluzywność

Z założenia multidyscyplinarna i ponadnarodowa sieć EDMO ma na celu sprostanie wieloaspektowym wyzwaniom związanym z dezinformacją, biorąc pod uwagę specyfikę każdego kraju lub obszaru językowego, który obejmuje. Ponadto jej badania, fact-checking, analiza polityki i działania w zakresie edukacji medialnej mają na celu zwiększenie odporności społecznej we wszystkich segmentach populacji, niezależnie od płci, pochodzenia etnicznego i przekonań politycznych lub religijnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób najbardziej narażonych.

7. Interwencje oparte na podstawach naukowych

Sieć EDMO dąży do rozwoju niezależnych, oryginalnych, wysokiej jakości i ukierunkowanych na wpływ badań nad dezinformacją w celu zaoferowania zbioru danych, dowodów i narzędzi, które wspierają zainteresowane strony i działają w interesie społeczeństwa. W tym celu kładzie nacisk na oparcie twierdzeń dotyczących tego zjawiska na rygorystycznych teoriach i metodach naukowych. EDMO zachęca również do opracowywania podejść hybrydowych, które łączą metody nauk empirycznych z metodami nauk humanistycznych, a także badań, które wykorzystują najnowsze narzędzia i techniki z zakresu nauki o danych i informacji.